

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економічного аналізу
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Аналіз бізнес-процесів в системі управління»
(назва магістерської програми)

на тему: «Обліково-аналітичне забезпечення формування та управління власним капіталом на прикладі ПрАТ «Одеський коньячний завод»»
(назва теми)

Виконавець:

студент обліково-економічного факультету

Голдан Людмила Анатоліївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Волкова Ніна Анатоліївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Власний капітал виступає одним із найважливіших об'єктів фінансового та управлінського обліку, які є основою інформаційного забезпечення фінансового менеджменту. Він є також об'єктом фінансового аналізу підприємства. Не зважаючи на значні напрацювання зазначених вчених, залишається не мало питань, які потребують більш детального вивчення.

Досить дискусійним є питання економічної сутності та класифікації категорії «власний капітал». У зв'язку з цим гостро стоїть проблема методики обліку складових власного капіталу в різних господарських товариствах, підвищення аналітичності інформації про власний капітал в документах та категорії «власний капітал» і міжнародного досвіду облікового відображення складових власного капіталу на підприємстві. Актуальність даної теми пов'язана з тим, що від наявності чи відсутності необхідних власних фінансових ресурсів залежить у кінцевому результаті можливість функціонування підприємства, його конкурентоспроможність та фінансовий стан. Тому дана тема потребує уваги управлінців підприємства.

Мета дослідження Метою роботи є дослідження обліково-аналітичне аспектів формування та управління власним капіталом.

Завдання дослідження:

- описати теоретичні та практичні аспекти обліку та аудиту власного капіталу;
- дослідити діючу систему обліку і аудиту власного капіталу на досліджуваному підприємстві;
- проаналізувати економічний аналіз ефективності формування та управління власного капіталу та його структури;
- провести економіко-математичне моделювання та надати рекомендації щодо покращення ефективності управління власного капіталу.

Об'єкт дослідження є відображення в обліку наявності і руху власного капіталу ПрАТ «Одеський коньячний завод».

Основними видами діяльності підприємства є виробництво виноградних вин, дистиляція, ректифікація та змішування спиртних напоїв, роздрібна торгівля напоями в спеціалізованих магазинах, оптова торгівля напоями та діяльність музею.

Предмет дослідження є формування та управління власним капіталом досліджуваного підприємства.

Методи дослідження Для дослідження мети дипломної роботи були застосовані такі загальнонаукові методи: аналіз і синтез, індукція і дедукція, спостереження, порівняння, вимірювання, абстрактно-логічний метод, метод причинно-наслідкового зв'язку, обробка даних та графічний метод. Також були використані методи фінансового аналізу, такі як горизонтальний та вертикальний аналіз, аналіз відношення показників, факторний аналіз. Пошук резервів ефективності власного капіталу було досягнуто за допомогою економіко-математичного методу – кореляційно-регресивного аналізу.

Інформаційна база дослідження законодавчі та нормативні документи України, Міжнародні стандарти фінансової звітності, Міжнародні стандарти аудиту, праці вітчизняних і закордонних вчених з питань обліку, аудиту і аналізу власного капіталу, навчальні посібники, спеціалізовані періодичні видання, дані Державної статистики України, Міністерства Фінансів України, а також ресурси всесвітньої мережі Інтернет. Практичну інформацію було отримано з даних обліку, аналізу та аудиту на досліджуваному підприємстві ПрАТ «Одеський коньячний завод».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (80 найменувань) та 58-х додатків. Загальний обсяг роботи становить ___ сторінок. Основний зміст викладено на 105 сторінках. Робота містить 20 таблиць, 15 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 4 статті та тези двох конференцій та доповіді на них: «Прогнозування рівня обсягу продажів підприємства» // Облік, економіка, менеджмент: наукові нотатки №13(1). Луцьк – 2017; «Аналітичні підходи до управління власним капіталом на підприємстві» // Приазовський економічний вісник випуск 2(02) Запоріжжя - 2017; «Питання управлінського аналізу ефективності власного капіталу //Збірник науково-практичних статей. Одеський національний економічний університет. Обліково-економічний факультет (кафедри економічного аналізу). – 2017; «Аналіз динаміки розвитку виноробної галузі в Україні» // Збірник науково-практичних статей. Одеський національний економічний університет. Обліково-економічний факультет (кафедри економічного аналізу). – 2017; «Обліково-аналітичні аспекти управління власними капіталом» // Збірник тез доповідей підсумкової студентської конференції обліково-економічного факультету «Актуальні проблеми обліку, контролю та економічного аналізу в Україні». Одеський національний економічний університет. – 2017; . Порівняльна характеристика поняття «власний капітал» за національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку// Напрямки розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації. Тези доповідей II Міжнародної студентської науково-практичної інтернет конференції (Стан, тенденції та перспективи розвитку обліку та звітності). Одеський національний економічний університет. Обліково-економічний факультет. – 2017.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні аспекти розкриття поняття «власний капітал»»** розглянуто сутність та значення поняття «власний капітал», складові елементи власного капіталу, розглянуто фінансову звітність як інформаційне джерело руху власного капіталу. Було визначено, що власний капітал виступає не лише фінансовою базою господарської діяльності підприємства, а й відіграє дуже важливу роль для власників, кредиторів та самого підприємства. Складовими елементами власного капіталу, починаючи із 2013 р. є наступні: зареєстрований капітал, капітал у дооцінках, додатковий капітал, нерозподілений прибуток (непокритий збиток), неоплачений капітал, вилучений капітал. Збільшення власного капіталу можливе за умови росту величини складових, які позитивно впливають на його розмір та мінімізації тих елементів, які спричиняють на нього негативний вплив.

У другому розділі **«Облікове забезпечення формування власного капіталу»»** проаналізовано облік формування і використання зареєстрованого капіталу, капіталу у дооцінках, додаткового капіталу, резервного капіталу та нерозподіленого прибутку (непокритого збитку), проведено аудит власного капіталу на аналізованому підприємстві та розглянуто автоматизацію обліку власного капіталу.

У третьому розділі **«Аналіз ефективності управління власним капіталом на ПрАТ «Одеський коньячний завод»»** запропоновано основні напрямки вдосконалення обліку, контролю та аудиту на ПрАТ «Одеський коньячний завод», рекомендації щодо вдосконалення механізму управління процесами управління власним капіталом з боку удосконалення обліку на підприємстві та виявлення сильних та слабких сторін підприємства, виробітки управлінських рішень, які сприяють підвищенню ефективності функціонування власного капіталу.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження обліково-акономічного запеспечення формування та управління власним капіталом були виявлено наступне:

– Капітал - одна з найбільш використовуваних економічних категорій. Він є базою створення і розвитку підприємства й у процесі функціонування забезпечує інтереси держави, власників і персоналу. Будь-яка організація, що веде виробничу чи іншу комерційну діяльність повинна мати визначений капітал, що представляє собою сукупність матеріальних цінностей і коштів, фінансових вкладень і витрат на придбання прав і привілеїв, необхідних для здійснення його господарської діяльності. Тому питання пов'язані з капіталом є завжди актуальними. Проведене дослідження показало що існують різні точки зору щодо його визначення.

– Бухгалтерський облік власного капіталу починається з моменту реєстрації підприємства в Єдиному державному реєстрі підприємств та організацій України і припиняється в день вибуття підприємства з Державного реєстру в результаті завершення діяльності, банкрутства, реорганізації. Та регламентується Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», Законом України «Про акціонерні товариства» та Господарським Кодексом України.

Об'єктом дослідження магістерської роботи є ПрАТ «Одеський коньячний завод». Підприємство - ПрАТ «Одеський коньячний завод». Підприємство є юридичною особою за законодавством України - у формі приватного акціонерного товариства. З 2001 року «Одеський коньячний завод» ввійшло у крупний холдинг, яке обєднало його з заводом «Хортиця».

На підприємстві ПрАТ «Одеський коньячний завод» облік власного капіталу та його структурних елементів ведеться згідно законодавчої бази.

За аналізований період зареєстрований капітал ПрАТ «Одеський коньячний завод» не змінювався. Сума статутного капіталу на ПрАТ

«Одеський коньячний завод» складає 90594 тис.грн. Статутний капітал поділено на 362 376 000 штук простих іменних акцій номінальною вартістю 25 копійок кожна, які розподіляються між акціонерами, при чому 95,19 % акцій належать іноземній компанії ГЛОБАЛ СПІРІТ АМГ ТРЕЙДІНГ ЛТД місцезнаходження якої у Кіпрі. Розрахункова вартість чистих активів (141391 тис.грн.) більше скоригованого зареєстрованого капіталу (90594 тис.грн.). Це відповідає вимогам статті 155 п.3 Цивільного кодексу України.

У минулих роках ПрАТ «Одеський коньячний завод» отримувало чистий збиток. Проте у 2016 році ситуація покращилась та підприємство отримало чистий прибуток, проте його не вистачило для покриття непокритого збитку минулих років.

Негативним моментом є те, що на підприємстві резервний капітал не досягає рекомдованого значення що є порушенням законодавства. Відповідно до статті 19 Закону України «Про акціонерні товариства» акціонерне товариство має право формувати резервний капітал у розмірі не менше, ніж 15 відсотків зареєстрованого капіталу товариства шляхом щорічних відрахувань від чистого прибутку товариства або за рахунок нерозподіленого прибутку.

На ПрАТ «Одеський коньячний завод» облік автоматизований завдяки таким програмам як: «1С Підприємство 8.2» та М.Е.Дос». При проведенні аудиту нами були виявлені наступні неточності:

- був знайдений документ, оригінал якого є в наявності, проте у базі 1С його немає. Було перераховано гроші за куплений папір, який передано у бухгалтерію;

- завищення адміністративних витрат та заниження інших витрат операційної діяльності. Виявлено у акті-приймання передачі основних засобів, що витрати за куплений холодильник для кухні персоналу заводу від магазину були віднесені в рахунок адміністративних витрат.

Недоліки, що були виявлені не впливають на дані фінансової звітності, але щоб запобігти суттєвих недоліків ведення обліку в майбутньому керівництву рекомендовано:

- постійно підвищувати рівень професійних знань персоналу бухгалтерії в області експлуатації автоматизованих систем обліку та удосконалення нормативно-правових знань, необхідних для правильного, своєчасного та повного відображення фактів господарських операцій;

- посилити контроль персоналу бухгалтерії за правильністю заповнення реквізитів первинних документів;

- розробити систему внутрішньої звітності про капітал, дані про вилучені акції за номіналом та за фактичною (ринковою) ціною, звітність переоцінки необоротних активів, звіт про резервний капітал. Форми внутрішньої звітності мають бути побудовані таким чином, щоб спрогнозувати структуру власного капіталу та не допустити порушення у формуванні та структурі власного капіталу. Забезпечення такою інформацією дає змогу керівництву простежити за джерелами формування власного капіталу, виявити прострочені платежі неоплаченого капіталу.

Комплексний аналіз власного капіталу дозволив зробити такі висновки та пропозиції:

- аналіз типу фінансової стійкості показав, що підприємство за аналізований період має третій тип – нестійкий (передкризовий) фінансовий стан, коли джерелом покриття витрат крім власних коштів є довгострокове та короткострокове кредитування. У підприємства спостерігається нестабільна платоспроможність і необхідність використання додаткових коштів. Варто підвищити існуючий рівень фінансової стійкості до більш позитивного рівня. Задля збільшення власних обігових коштів необхідно вдаватися до емісії акцій підприємства у відкритий продаж та активізувати резерви зростання прибутку від основної операційної діяльності шляхом зміни структури реалізованої продукції в бік збільшення найбільш рентабельних виробів;

– зберегти тенденцію до збільшення нерозподіленого прибутку. Це можливо зробити за допомогою оптимізації всіх витрат підприємства, а саме раціонально використовувати матеріальні ресурси, не допускати понад нормативних залишків матеріальних ресурсів на складі, дотримуватися ритмічність поставок сировини і матеріалів та дотримуватись всього ланцюга технологічного процесу з тим, щоб не допускалась перевитрата матеріальних ресурсів на одиницю продукції; знаходити більш вигідних постачальників;

– станом на 1 січня 2016 року аналіз показав, що на підприємстві резервний капітал не досягнув рекомендованого значення у 15% від власного капіталу. Власний капітал ПрАТ «Одеський коньячний завод» є чутливим до «форс-мажорних» обставин і має високий рівень ризику втрати. Для підвищення ступеня захисту власного капіталу підприємству необхідно створити резервний капітал згідно законодавчої бази;

– оскільки величина ефекту фінансового важеля мають негативне значення підприємству рекомендується не залучати кошти, так як наступне залучення не виправдане;

– для того, щоб знизити ризик ліквідності та загрозу настання кризи платоспроможності, підприємству рекомендується слідкувати за вчасним погашення кредиторської заборгованості; Підводячи підсумок варто сказати, що дані заходи допоможуть ПрАТ «Одеський коньячний завод» підвищувати ефективність його управління, а саме підвищити ділову активність, рівень рентабельності та зменшити непокріті збитки, стати фінансово стійким та стабільним підприємством, підвищити довіру інвесторів та кредиторів.

Підводячи підсумок варто сказати, що дані заходи допоможуть ПрАТ «Одеський коньячний завод» підвищувати ефективність його управління, а саме підвищити ділову активність, рівень рентабельності та зменшити непокріті збитки, стати фінансово стійким та стабільним підприємством, підвищити довіру інвесторів та кредиторів.

АНОТАЦІЯ

Голдан Людмили Анатоліївни

(прізвище, ім'я, по батькові)

«Обліково-аналітичне забезпечення формування та управління власним капіталом»

(назва випускної роботи)

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «Облік і оподаткування» за магістерською програмою

«Аналіз в галузях економіки»

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2017 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – ПрАТ «Одеський коньячний завод».

У роботі розглядаються теоретичні аспекти обліку власного капіталу в сучасних умовах господарювання, а саме: поняття та класифікація, документальне оформлення руху власного капіталу. Вивчені теоретичні та практичні аспекти обліку, аналізу та аудиту, орієнтовані на удосконалення системи управління власного капіталу на виробничих підприємствах. Розглянуто техніко-економічну характеристику ПрАТ «Одеський коньячний завод».

Досліджено динаміку розвитку виноробної галузі в Україні, проведено аналіз основних показників діяльності підприємства ПрАТ «Одеський коньячний завод», аналіз складу, структури та динаміки власного капіталу на підприємстві а також аналіз ефективності управління власним капіталом на досліджуваному підприємстві.

Запропоновано напрямки вдосконалення управління власним капіталом на ПрАТ «Одеський коньячний завод», за допомогою аналітичних методів дослідження. Виявлено резерви зростання рентабельності власного капіталу.

Ключові слова: власний капітал, рентабельність, бухгалтерський облік, фінансова звітність, економічний аналіз, кореляційно-регресійний аналіз, аудит, Приватне акціонерне товариство.

ANNOTATION

Holdan Liudmyla

(students surname and initials)

«Accounting and analytical support for the formation and management of own capital»

(work title)

thesis for Master degree in specialty «Accounting and taxation» under the program

«Analysis in the branches of economy»

Odessa National Economic University

Odessa, 2017

Thesis consists of three chapters. Object of study - PJSC "Odessa Cognac Factory".

Diploma thesis deals with theoretical aspects of accounting for own capital in modern economic conditions, namely: the concept and classification, documentary design of the movement of equity capital. As well as theoretical and practical aspects of accounting, analysis and audit, focused on improving the system of management of equity capital at manufacturing enterprises. The technical and economic characteristics of PJSC "Odessa Cognac Factory" are reviewed.

The dynamics of the development of the wine industry in Ukraine is analyzed, the analysis of the main indicators of the activity of the Odessa Cognac Factory, an analysis of the composition, structure and dynamics of equity capital at the enterprise is carried out, as well as an analysis of the efficiency of the use of own capital at the investigated enterprise.

The directions of improvement of accounting and auditing for PJSC "Odessa Cognac Factory", recommendations of the fugitive, for elimination of deficiencies and more efficient use of own capital at the enterprise for the purpose of profit are offered.

Key words: equity, profitability, accounting, financial reporting, economic analysis, correlation-regression analysis, audit, private shareholder company.